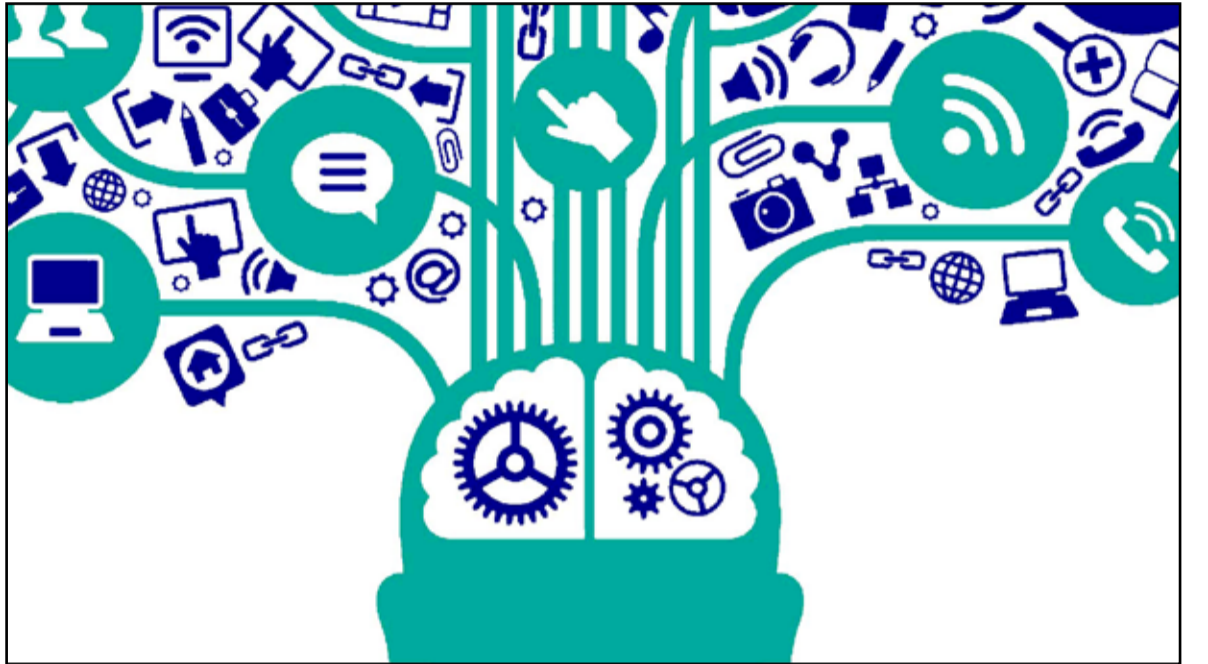

مردم کشور ما حضور ۸۰ درصدی در فضای مجازی دارند:

لزوم آموزش گسترده سواد رسانه‌ای

در یک تعریف بسیار کلی، سواد رسانه‌ای یعنی یک نوع درک متکی بر مهارت که بر اساس آن می‌توان انواع رسانه‌ها و انواع تولیدات آن‌ها را شناخت و از یکدیگر تفکیک و شناسایی کرد. سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آن‌ها باشد. خلاصه این که سواد رسانه‌ای کمک می‌کند از سفره رسانه‌ها به گونه‌ای هوشمندانه و مفید استفاده کنیم.

آذر فخری، روزنامه‌نگار

داستان سرانه مطالعه در کشور ما هم می‌دانیم که در خوش‌بینانه‌ترین حالت، دودقیقه برای هر نفر است!

اغلب انتشاراتی‌ها، اگر غیر از کتاب‌های کمک‌درسی و کتاب‌های زرد موفقیت، کتابی در مفهوم واقعی کتاب منتشر کنند، به همان ۵۰۰ تا ۷۰۰ نسخه کفایت می‌کنند؛ ۷۰۰ نسخه از یک عنوان کتاب برای جمعیت ۸۰ میلیون که بیش از نیمی از جمعیت آن را جوانان تشکیل می‌دهند؛ جوانانی دانشگاه رفته که از آنان انتظار داریم توجه و شوق بیشتری نسبت به مطالعه داشته باشند. ناشری می‌گوید نیمی از همین ۵۰۰ نسخه هم روی دست‌مان می‌ماند و چند سالی طول می‌کشد فروخته شود.

برخی از کارشناسان، ظهور فضای مجازی و به تبع آن، شبکه‌های مجازی و کانال‌های تلگرامی را دلیل کاهش حجم مطالعه کاغذی می‌دانند. این کارشناسان، در مورد استفاده از اینترنت و فضاهای مجازی به نکته مهم «سواد رسانه‌ای» و تغییر تعریف آن اشاره می‌کنند، و معتقدند مردم مطالعه می‌کنند، اما مطالعه آن‌ها در عصر دیجیتال، دیگر منحصر به محصولات کاغذی نیست. آن‌ها در گوشی‌های‌شان، چندین کتاب حمل می‌کنند و در فرصت‌های مناسب، آن‌ها را مطالعه می‌کنند. پس نمی‌توان بر روی عدد دودقیقه، تاکید و گله کرد که مردم مطالعه نمی‌کنند. ضمن این که به علت گرانی محصولات فرهنگی،

مدت‌ها دنبال ترجمه یک کتاب خاص می‌گردم و بعد از پرس و جوهای بسیار از چند ناشری که در زمینه موضوع این کتاب فعالیت می‌کنند، باخبر می‌شوم مترجمی در حال ترجمه کتاب است، اما عجله چندانی هم برای تمام کردن آن ندارد. با خود مترجم صحبت می‌کنم و از اشتیاقم برای هر چه زودتر خواندن این کتاب، مترجم محترم با بی‌حوصلگی توضیح می‌دهد ناشری که با او برای ترجمه و انتشار این کتاب قرار داد بسته، به او قول انتشار ۵۰۰ نسخه کتاب و فروش آن؛ در صورتی که همه چندانی عایدش نمی‌شود. بعد هم با تعجب می‌پرسد واقعا مشتاق خواندن این کتابی؟! اصلا برای چه؟! یکی از دوستان که وقت چندانی برای مطالعه و حضور در کلاس‌های آموزشی مورد علاقه‌اش ندارد، می‌گوید عصرها که به خانه برمی‌گردد به صورت وینپنر و آنلاین، از کلاس‌هایی که به آن‌ها علاقه‌مند است استفاده می‌کند. این طوری هم در خیابان‌ها و ترفیق سرگردان نمی‌شود هم در خانه بالباس راحتی و خیال راحت تر، می‌آموزد. در این مورد هم البته تسلط و مهارت استفاده از رسانه‌ای مثل کامپیوتر و تبلت و لپ‌تاپ، اهمیت بسیاری دارد.

یادداشت

به دنبال حواس پرتی می‌گردم

فریدین علیخواه، جامعه‌شناس

کنند، مردی که همسرش به او خیانت کرده است و برای کنار آمدن با این بحران مدام می‌نوشد تا از واقعیت به خیال کوچ کند، زنی که نشانه‌هایی از خیانت را در همسرش دیده است و ذهن پر آشوب خود را مدام با لکه‌گیری سرویس بهداشتی خانه‌اش آرام می‌کند. گریز می‌تواند در دو سطح ذهنی و جسمی باشد؛ ولی نکته آن است که افراد می‌توانند از نظر جسمی از موقعیتی ناخوشایند بگریزند ولی ذهن‌شان هم چنان گرفتار آن موقعیت باشد و البته برعکس آن هم صادق است. کم نیستند ایرانیانی که با انگیزه گریز، از ایران مهاجرت کرده‌اند و جسم‌شان در یک شهر آرام اروپایی قرار دارد، ولی ذهن‌شان از مشکلات جامعه ایرانی دور نمی‌شود، و هستند ایرانیانی که جسم‌شان در ایران و در کانون مشکلات

مختلف اقتصادی و اجتماعی فعلی قرار دارد ولی از نظر ذهنی هر روز در کنار رودخانه دانوب قدم می‌زنند! ولی گریز فقط محدود به روابط روزمره اجتماعی نیست. گاهی اوقات گریز، واکنش به بحران‌های بزرگ‌تری است که در جوامع آشکار می‌شود. آلن برینکلی، استاد تاریخ سیاسی دانشگاه کمبریج در سال ۱۹۸۲ کتابی با عنوان «فرهنگ و سیاست در دوران رکود بزرگ» منتشر کرد تا نشان دهد که چگونه «گریز» یکی از سازوکارهای کنار آمدن با پیامدهای رکود اقتصادی سال ۱۹۲۹ در آمریکا بود. به نظر او وقتی در آن سال‌ها آثار ناخوشایند رکود اقتصادی به تدریج نمایان شد مردم تلاش کردند تا از واقعیت تلخ بگریزند و به همین دلیل خود را به دامن «حواس پرتی خودخواسته»

همان‌طور که سواد خواندن و نوشتن به ما کمک می‌کند بتوانیم انواع جملات ساده و پیچیده را بفهمیم و معنای متفاوتی از آن‌ها برداشت کنیم، سواد رسانه‌ای هم مهارتی است که با یاد گرفتن آن می‌توانیم انواع رسانه‌ها و تولیدات رسانه‌ای را درک، تفسیر و تحلیل کنیم

متفاوتی از آن‌ها برداشت کنیم، سواد رسانه‌ای هم مهارتی است که با یاد گرفتن آن می‌توانیم انواع رسانه‌ها و تولیدات رسانه‌ای را درک، تفسیر و تحلیل کنیم. هر رسانه مجموعه‌ای از نشانه‌های خاص دارد و شناخت این نشانه‌ها در یاد سواد رسانه‌ای مانع مهمی ندارد. دکتر شکرخواه در تعریف سواد رسانه‌ای (Media Literacy) می‌گوید: در یک تعریف بسیار کلی سواد رسانه‌ای یعنی یک نوع درک متکی بر مهارت که بر اساس آن می‌توان انواع رسانه‌ها و انواع تولیدات آن‌ها را شناخت و از یکدیگر تفکیک و شناسایی کرد. این درک به چه کاری می‌آید؟ به زبان ساده، سواد رسانه‌ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه موادی مناسب هستند و چه

موادی مضر؛ چه چیزی را باید مصرف کرد و چه چیزی را نه و میزان مصرف هر ماده بر چه مبنایی باید استوار باشد. سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آن‌ها باشد. خلاصه این که سواد رسانه‌ای کمک می‌کند از سفره رسانه‌ها به گونه‌ای هوشمندانه و مفید استفاده کنیم.

نمره سواد رسانه‌ای ما کم است! معصومه نصیری قائم مقام انجمن سواد رسانه‌ای ایران معتقد است با توجه به نرم جهانی، در کشور ما چون اهمیت نقش رسانه زیاد شده است، به این موضوع پی بردیم که ما سواد رسانه‌ای اندکی داریم.

ما کم سواد رسانه‌ای هستیم و نه بی‌سواد به معنای صرف آن. مثلاً بعضی کارها را می‌توانیم با رسانه انجام دهیم و می‌دانیم رسانه چیست ولی نسبت به کارکردهای آن و تاثیرات پیدا و پنهانی که می‌تواند برای ما داشته باشد کم اطلاع هستیم.

خانم نصیری به نمره سواد رسانه‌ای در ایران اشاره می‌کند: بر اساس پژوهشی که در سال ۱۳۹۵ انجام شد، نمره سواد رسانه‌ای ایرانی‌ها را ۱۲ اعلام کردند. ۱۲ با توجه به این که تکنولوژی به سرعت و شدت در لایه‌های مختلف زندگی ما وارد شده است، نمره قابل قبولی نیست و معتمد سواد رسانه‌ای مهارت و دانشی است که باید به تمام افراد خانواده آموزش داده شود. لازم است که خانواده‌ها سواد رسانه‌ای مطلوبی داشته باشند؛ اگر خانواده‌ها و مخاطب عام بتوانند هم رسانه را بشناسند و هم روش‌های رسانه را بشناسند، می‌توانند خود را از آسیب‌ها و عوارض شبکه‌های مجازی حفظ و استفاده از چنین فضاهایی را مدیریت کنند.

سواد رسانه‌ای و فضای مجازی اینترنت و فضای مجازی برای ما قابلیت‌های جدیدی به وجود آورده است، به گونه‌ای که رسانه‌های دیگر را مغلوب در نگاه می‌مایم. تحت‌الشعاع قرار داده است. فضای مجازی قابلیت Broadcasting دارد. یعنی همه‌جا حضور دارد و تنها برای لازم است تا ما را به این فضا وصل کند. این دستگاه امروزه قابل حمل است و همه آن را دارند؛ تلفن همراه. فضای مجازی همه قالب‌های دیداری و شنیداری را جدا جدا و ترکیبی با هم دارد و می‌توان ترکیب شده همه رسانه‌ها را از فضای مجازی و اینترنت دریافت کرد. ضریب نفوذ اینترنت در کشور ما ۸۰ درصد است. در حالی که متوسط استفاده از اینترنت در دنیا ۴۶ درصد است. آمارهای دیگر هم از وجود ۴۰ میلیون گوشی هوشمند در کشور حکایت دارد.

سواد رسانه‌ای که به معنای دانش و مهارت استفاده از رسانه است دیگر منحصر به محصولات کاغذی نمی‌شود و هر کس بتواند از یک شبکه مجازی استفاده کند، از سواد رسانه‌ای بهره‌مند است، چون در دهه اخیر، شبکه‌ها و کانال‌های مجازی، به طور رسمی یا غیر رسمی، وظیفه اطلاع‌رسانی و نیز آموزش را بر عهده گرفته‌اند

۵۳ درصد مردم ایران حداقل عضو یک شبکه اجتماعی هستند و ۷۲ درصد جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال در این شبکه‌های اجتماعی عضو است. میانگین حضور ایرانی‌ها در شبکه‌های اجتماعی، به ۹ ساعت در روز می‌رسد.

سواد رسانه‌ای و امکان گزینش و برداش

تا اینجا باید مشخص شده باشد که چرا به سواد رسانه‌ای نیاز داریم. امروز در دنیای زندگی می‌کنیم که فضای پیرامون ما سرشار از اطلاعات است، همه ما نیاز داریم در برابر چنین فضایی، چتر محافظی داشته باشیم و یک رژیم مصرفی درست در پیش بگیریم. دکتر شکرخواه معتقد است کسی که سواد بهره‌گیری از رسانه‌ها را دارد، در استفاده از آن‌ها بر نامه‌ریزی می‌کند و با توجه به اهمیت هر رسانه به سمت آن می‌رود و با توجه و دقت بیشتری به استفاده از تلویزیون، کامپیوتر، بازی‌های الکترونیکی، فیلم‌ها و دیگر رسانه‌های پردازش‌شده و مازلم می‌کند در استفاده از رسانه، جیره مصرفی معینی داشته باشد. این فرد به جنبه‌های نامحسوس تر رسانه‌ها توجه می‌کند و به پرسش‌ها و موضوعات عمیقی مانند این که چه کسی پیام‌های رسانه‌ای را می‌سازد؟ قرار داده است. فضای مجازی قابلیت ارسال پیام سود می‌برد و چه کسی ضرر می‌کند؟ می‌پردازد. یعنی او با استفاده از سواد رسانه‌ای اش پیام‌ها را گزینش می‌کند و پیام‌های مطلوب را انتخاب و بقیه پیام‌ها را نادیده می‌گیرد.

نهایت این که مخاطب با داشتن سواد رسانه‌ای در مواجهه با پیام‌های مختلف از رسانه‌ها و برای دریافت معنای حقیقی آن‌ها، دو مرحله گزینش گری و پردازش‌گری را انجام می‌دهد؛ سواد رسانه‌ای مانند فیلتری عمل می‌کند تا جهان مترکام از پیام، از لایه‌های این فیلتر عبور کرده و شکل مواجهه با پیام معنادار می‌شود.

از گوشه و کنار

سوء تغذیه و بیشترین کم‌وزنی در سه استان

در برخی استان‌ها مانند استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، جنوب خراسان جنوبی مابا سوء تغذیه از نوع کاهش وزن و کوتاه قدی بچه‌ها مواجه هستیم.

رییس اداره کودکان معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بیان این مطلب گفت: به استان‌ها اعلام شده است، اطلاعات و برنامه‌های لازم برای مقابله با سوء تغذیه را آماده و برای مال‌سال کنند تا بر اساس این اطلاعات مداخلات لازم برای مقابله با سوء تغذیه در کشور انجام شود. غزال شریعت‌پناهی، درباره سوء تغذیه در کودکان کل کشور گفت: سوء تغذیه شامل کوتاه‌قدی و کم‌وزنی است و در برخی از استان‌ها با هر دو مواجه هستیم، البته ممکن هم است در برخی استان‌ها، کوتاه‌قدی و در برخی دیگر کم‌وزنی شایع باشد. مادر کل در سال ۹۶ درصد کم‌وزنی در کشور ۳۸ درصد و در کوتاه‌قدی در کل کشور ۴۶ درصد بوده است. در استان‌هایی که تغذیه با شیر مادر به ویژه تا شش ماه ابتدایی تولد و تا دوام تغذیه با شیر مادر ۲۴ ماهگی ادامه دارد، آمار سوء تغذیه بسیار پایین است. البته این سوء تغذیه ممکن است در این کودکان به صورت کاهش وزن یا چاقی باشد. البته در برخی مناطق که تغذیه با شیر مادر به صورت کامل انجام می‌شود، ما با هم شاهد سوء تغذیه هستیم.

براتی سده:

«ایدز» متولی خاصی ندارد

رییس کمیته ایدز و معاون پیشگیری و درمان اعتیاد بهزیستی کشور گفت: وزارت رفاه باید برای افزایش بودجه مبتلایان به ایدز کمک کند، زیرا نمی‌توان ۶ میلیارد تومان خدمات جامعی به آن‌ها ارائه کرد. براتی سده، در همایش روز جهانی ایدز (۲۰۱۸) با عنوان حمایت‌های روانی اجتماعی از مبتلایان به ایدز عنوان کرد: در برنامه استراتژیک کشوری ایدز ۵۰۰ میلیارد تومان برای ارائه خدمات به مبتلایان ایدز به بهزیستی اختصاص پیدا کرده اما فقط ۳ میلیارد تومان آن پرداخت شده است. ایدز دستگاه متولی خاصی ندارد. وی ادامه داد: ۲۰ هزار نفر شناسایی شدند که ویروس اچ‌آی‌وی داشتند. از این تعداد حکم‌کننده ۶ تا ۶ هزار نفر به بهزیستی مراجعه کردند. برای امسال باید به ۴ هزار و ۵۰۰ نفر خدمات دهیم، ما توانستیم با اعتبارات ۴ هزار و ۳۰۰ نفر را تحت پوشش بگیریم و سال آینده بر اساس برنامه باید به ۵ هزار نفر خدمات ارائه دهیم. او افزود: باید با توجه به شرایط جامعه، خدماتی که به مبتلایان ارائه می‌شود جامع‌تر از گذشته باشد. برنامه استراتژیک ایدز ۱۵ بند دارد که مشکل آن این است که هیچ دستگاهی نیست که برنامه را پیگیری کند و متولی مشخصی برای آن اعلام نشده است.

فرمانده نیروی انتظامی خبر داد:

رشد ۷۱ درصدی جرمای در فضای مجازی

فرمانده نیروی انتظامی در همایش روسای پلیس فتاد در سراسر کشور با اشاره به این که فضای مجازی امروز با زندگی مردم عجین شده است، گفت: مردم با فضای مجازی سروکار دارند و پلیس و همه دستگاه‌ها باید اقدامات خود را به درستی انجام دهند تا فضای مجازی موجب آسیب به مردم نشود. سردار حسین اشتری ادامه داد: آموزش و اطلاع‌رسانی در حوزه فضای مجازی و پیش‌بینی وقوع جرائم باید در این زمینه صورت گیرد. بر اساس آمارها ۷۱ درصد جرائم در فضای مجازی افزایش داشته و خوشبختانه بیش از ۸۰ درصد جرائم در این حوزه کشف، رسیدگی و تشکیل پرونده شده و به نتیجه رسیده است. اشتری بیان این که بسیاری از پلیس‌های دنیا هنوز توان کشف ۱۰ درصد جرائم را در فضای مجازی ندارند گفت: پلیس فتاد خدمت مردم است و یکی از موضوعاتی که ما را در حوزه سایبری نگران می‌کند کلاهبرداری‌ها در فضای مجازی است که نمونه‌های آن در هفته‌های گذشته از طریق رسانه‌ها اطلاع‌رسانی شده است. توصیه ما به بانک‌ها این است که اقداماتی را انجام دهند که افراد امکان ورود به حساب کاربران را نداشته باشند و بانک‌ها از رمزها و کدهای یک بار مصرف استفاده کنند تا امکان وقوع جرائم در این حوزه کاهش یابد. مردم نیز باید آگاه باشند تا بتوانند نقشه‌های شوم افراد کلاهبردار را خنثی کنند.